

WATEROPLEIDINGEN WATERKENNIS OP PEIL

Routekaart
Opleidingen Omgevingswet
&
Toolbox
waterschappen

DOELGROEPANALYSE
OPLEIDINGSPLAN
TRAINEN EN OPLEIDEN

 **UNIE VAN
WATERSCHAPPEN**

oktober 2019

**voor: Unie van Waterschappen
door: Nienke Elijzen en Claudia Peters
Wateropleidingen**

Inhoudsopgave

1. Inleiding en aanpak:.....	4
2. Doelgroepen	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Doelgroep 1: Bestuurders.....	6
2.3 Doelgroep 2: Management.....	7
2.4 Doelgroep 3: Beleidsmedewerkers/planvormers.....	7
2.5 Doelgroep 4: Projectleiders	7
2.6 Doelgroep 5: Juristen.....	8
2.7 Doelgroep 6: Vergunningverleners.....	8
2.8 Doelgroep 7: Toezichthouders/handhavers/opsporingsambtenaren.....	8
2.9 Doelgroep 8: Beheerders.....	8
2.10 Doelgroep 9: ICT'ers	8
2.12 Doelgroep 11: Specialisten	9
2.13 Inschatting aantallen per doelgroep	10
3. Thema's	11
3.1 Thema A: Algemene kennis Omgevingswet	12
3.2 Thema B: Digitalisering	14
3.3 Thema C: Invoeringsspoor	15
3.4 Thema D: Hoofdspoor de zes instrumenten.....	16
3.4.1 Omgevingsvisie	16
3.4.2 Programma	17
3.4.3 Algemene Rijksregels.....	18
3.4.4 Decentrale regels.....	19
3.4.5 Projectbesluit.....	20
3.4.6 Omgevingsvergunning.....	21
3.4.7 Omgevingsregeling	21
3.5 Thema E: Samenwerken	21
3.6 Thema F: Reguleren van lozingen.....	23
4. Toolbox	24

5. Vervolg op Routekaart Opleidingen Omgevingswet & Toolbox waterschappen	25
5.1 Algemene kennis	25
5.2 Urgentie in doelgroepen.....	25
5.3 Doelgroep 1: Bestuurders.....	26
5.4 Doelgroep 5: Juristen.....	26
5.5 Doelgroepen 6: Vergunningverleners, 7: Toezichthouders, handhavers & opsporingsambtenaren, 3: Beleidsmedewerkers en 11: Specialisten	26
5.6 Doelgroep 9: ICT'ers	26
5.7 Overige doelgroepen	26
5.8 Vervolg.....	26
6. Advies en aanvulling	27
6.1 De doelgroepen (wie)	27
6.2 Thema's (wat)	27
6.3 Toolbox (hoe).....	27
6.5 Didactische randvoorwaarden voor opleiden over de Omgevingswet voor waterschappen (hoe?)	28

1. Inleiding en aanpak:

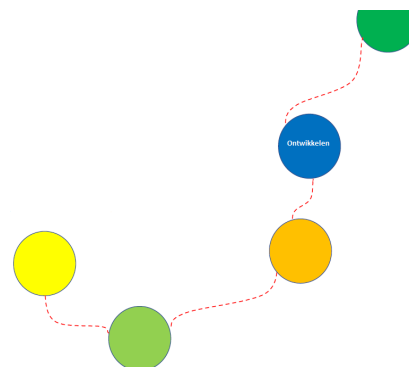
Op 1 januari 2021 wordt naar verwachting de Omgevingswet ingevoerd. Deze wet raakt het werk van veel medewerkers van de waterschappen. Deze medewerkers moeten voldoende inhoudelijke kennis over de wet hebben om hun werk professioneel uit te kunnen voeren. Dit betekent de nodige informatie en scholing. In 2019 moeten de waterschappen plannen maken om de noodzakelijke scholing in te richten. Vervolgens kan in 2020 de scholing uitgevoerd worden. Er zijn veel (groepen) medewerkers die opgeleid moeten worden en op dit moment is de kennis over de Omgevingswet nog schaars. Binnen de waterschappen is behoefte aan een praktisch instrument (Routekaart) voor het opleiden van de medewerkers over de inhoudelijke kennis van de Omgevingswet. Onder een Routekaart verstaan we een handzame inventarisatie van doelgroepen, inhoud en opleidingsvormen voor de implementatie van de benodigde kennis voor de invoering van de Omgevingswet.

Wateropleidingen heeft in opdracht van de Unie van Waterschappen een Routekaart gemaakt voor de waterschappen met daarin:

- een overzicht van groepen medewerkers (doelgroepen) die geschoold moeten worden;
- een specificering van de noodzakelijke inhoudelijke kennis per groep, uitgewerkt in leerdoelen;
- een voorstel over de vorm waarin de opleidingsactiviteit het beste zal kunnen worden aangeboden aan de specifieke doelgroep.

Daarnaast zijn bestaande opleidingsinitiatieven van de waterschappen over de inhoudelijke kennis van de Omgevingswet gebundeld in een Toolbox. De waterschappen kunnen de Routekaart gebruiken om hiermee hun eigen opleidingsplan te maken en uit te voeren. De Routekaart is praktisch van opzet en laat ruimte voor eigen invulling door de waterschappen.

Deze Routekaart vormt een uitwerking van de Routekaart Anders Werken (Unie van Waterschappen, 2018), specifiek voor het aandachtsveld 'Ontwikkelen'. De Routekaart Anders Werken biedt het waterschap een hulpmiddel om te komen tot het veranderproces dat werken vanuit de Omgevingswet met zich mee brengt. Deze Routekaart Opleidingen Omgevingswet en Toolbox geeft inzicht in de volgende onderdelen van het aandachtsveld 'Ontwikkelen': het maken van een doelgroepanalyse, het maken van opleidingsplannen en trainen en opleiden. Het geeft een invulling van kennis van de doelgroepen die gebruikt kan worden voor opleidingsplannen.

Afbeelding 1: Routekaart Anders Werken, met aandachtsveld Ontwikkelen

De Routekaart Opleidingen Omgevingswet is op een scrum-wijze in vijf ontwikkelrondes opgesteld, in samenwerking met de waterschappen. Routekaart versie 1 is opgesteld op basis van een eerdere verkenning van de opleidingsbehoefte voor de Omgevingswet in 2016 voor Rijkswaterstaat en de beschikbare informatie over de Omgevingswet. De eerste versie van de Routekaart bestond uit een overzicht van de doelgroepen (wie), belangrijke kennisthema's (wat) en een eerste inschatting voor welke doelgroepen welke thema's relevant zijn.

Deze eerste versie van de Routekaart is in acht interviews besproken met 14 deskundige kennisdragers met betrekking tot de Omgevingswet. Het doel van de interviews was om de doelgroepen te toetsen en waar nodig aan te scherpen en een invulling te geven aan de kennis die de verschillende doelgroepen moeten hebben over de verschillende thema's; de verhalen. De resultaten van de interviews zijn samengevoegd in Routekaart versie twee.

Routekaart versie twee is gebruikt tijdens vier landelijke Regiosessies. Aan de Regiosessies hebben 46 waterschappers deelgenomen; hier zijn alle waterschappen aanwezig geweest. Door middel van doelgroep analyses en het stellen van gerichte vragen is de Routekaart aangevuld met 214 verhalen. Al deze informatie is verwerkt tot Routekaart versie drie.

Routekaart versie drie is gepresenteerd in drie uniewerkgroepen, te weten: het LOVH, PIO en WBP. Tegelijkertijd is de Routekaart verstuurd naar de deskundigen uit ronde twee. Deze feedback is verwerkt in versie vier en vervolgens in de laatste versie van de Routekaart, versie vijf.

Daarnaast zijn tijdens alle interviews en bijeenkomsten de bestaande opleidingsinitiatieven geïnventariseerd. Deze inventarisatie is verwerkt tot de Toolbox in hoofdstuk vier.

Leeswijzer:

Hoofdstuk twee beschrijft de uitkomsten van de doelgroepanalyse: welke doelgroepen en subdoelgroepen moeten worden opgeleid voor de invoering van de Omgevingswet en welke kennis zij globaal moeten hebben. Hoofdstuk drie beschrijft de inhoudelijke kennisthema's van de Omgevingswet en welke doelgroepen welke thema's moeten kennen in de vorm van concrete kennis leerdoelen. Aansluitend wordt in hoofdstuk vier uiteengezet welke opleidingsinitiatieven de waterschappen op dit moment nemen om op te leiden over de Omgevingswet, dit is de Toolbox. Ook worden voorbeelden genoemd van opleidingsinitiatieven die de waterschappen nog gaan ondernemen. Alle voorbeelden dienen ter inspiratie. Hoofdstuk vijf geeft een doorkijkje voor de manier waarop waterschappen de scholing voor de verschillende doelgroepen kunnen inrichten. Het zesde en laatste hoofdstuk beschrijft didactische adviezen en geeft handvatten voor het gebruik van de Routekaart en Toolbox.

Bovenaan iedere pagina van dit adviesrapport zijn klikbare links opgenomen naar de Routekaart (tabel) en de Toolbox (tabel). In deze tabellen is het mogelijk om te filteren op doelgroep, thema, categorie/vorm en beschrijving van het opleidingsinitiatief.

De Routekaart en Toolbox zijn bedoeld om het gesprek binnen het eigen waterschap op gang te brengen over de kennis die nodig is om de Omgevingswet goed te implementeren. Dit is voor iedere organisatie anders, omdat het onder andere afhankelijk is van de al ondernomen opleidingsinitiatieven, de ambities van het waterschap ten aanzien van de Omgevingswet, de keuzes die het bestuur maakt en de kennis die de medewerkers al hebben over de Omgevingswet. Kennis is op vele manieren te verkrijgen, bijvoorbeeld in de vorm van een opleiding, cursus of e-learning. Aanvullend is het bij de implementatie van de Omgevingswet van belang om ook ervaringskennis te delen. De Toolbox biedt een overzicht van de best practices van dit moment. Kennis verwerf je ook samen: binnen je eigen waterschap, maar ook met de andere waterschappen en met andere organisaties die de Omgevingswet implementeren. En natuurlijk is kennis nooit los te koppelen van vaardigheden, houding en gedrag, ondanks dat in deze Routekaart de focus echt op kennis ligt. Voor de vaardigheden verwijzen we graag naar de Routekaart en Gereedschapskist Anders werken voor Waterschappen.

We hopen dat we met deze Routekaart een handvat bieden bij het inzichtelijk maken van de kennis. Veel succes met de implementatie!

Nieuwegein, september 2019, Nienke Elijzen en Claudia Peters (Wateropleidingen)

2. Doelgroepen

2.1 Inleiding

In de Routekaart zijn 11 doelgroepen met 15 subdoelgroepen opgenomen. De elf hoofddoelgroepen bestaan uit:

1. Bestuurders
2. Management
3. Beleidsmedewerkers/planvormers
4. Projectleiders
5. Juristen
6. Vergunningverleners
7. Toezichthouders/handhavers/opsporingsambtenaren
8. Beheerders
9. ICT'ers
10. Bedrijfsvoering
11. specialisten

Een doelgroep is opgedeeld in subdoelgroepen als er binnen de hoofddoelgroep een verschil in de opleidingsbehoefte is.

In dit hoofdstuk worden deze doelgroepen en subdoelgroepen omschreven. Hierbij is dankbaar gebruik gemaakt van de beschrijvingen van de doelgroepen uit het document Gesprekstarter Veranderprofielen van het Programma 'Aan de slag met de Omgevingswet'.

Het is hierbij belangrijk om te beseffen dat de doelgroepen geen volledige beschrijving van alle functies van ieder waterschap bevatten, maar alleen voor de functies waarvoor het werk door de invoering van de Omgevingswet verandert. Ieder waterschap hanteert zijn eigen functie benamingen. De omschrijvingen van de doelgroepen zijn zo algemeen geformuleerd, dat altijd te herleiden is onder welke doelgroep een functie past. Het is uiteraard ook mogelijk om op basis van de scholingsvraag te kijken onder welke doelgroep een individu hoort.

Het hoofdstuk eindigt met een inschatting van hoeveel mensen per (sub)doelgroep opgeleid moeten worden.

2.2 Doelgroep 1: Bestuurders

Deze doelgroep bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur inclusief de voorzitter. Het bestuur is verantwoordelijk voor het richting geven aan de organisatie en de daarbij behorende keuzes. Met de Omgevingswet verplaatst deze verantwoordelijkheid zich meer naar de voorkant van het beleidsproces. Dit betekent dat het bestuur met de samenleving en collega-bestuurders overeenstemming moet bereiken over de te stellen doelen. Binnen de samenleving moet het bestuur steun vinden voor opvattingen en draagvlak creëren voor beslissingen. Deze ontwikkeling wordt door de Omgevingswet gestimuleerd door het uitgangspunt "decentraal, tenzij". Dit betekent dat aan de decentrale overheden taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn toebedeeld, tenzij het Rijk vanwege Europeesrechtelijke verplichtingen, nationale belangen of een doelmatige uitoefening van taken en bevoegdheden erover moet gaan. Het bestuur vormt daarnaast de verbinding tussen het openbare debat en de professionele degelijkheid van de organisatie. Het bestuur zorgt voor verbinding tussen politiek en algemeen belang. Bestuurders hebben voldoende kennis over de Omgevingswet nodig om deze taak goed uit te kunnen voeren. Het betreft kennis op hoofdlijnen van de uitgangspunten, de kerninstrumenten en de beleidscyclus Omgevingswet. Bovendien is het relevant politiek bestuurlijke vraagstukken en thema's rond bijvoorbeeld 'de watertoets en waterrobuust bouwen', 'het projectbesluit met doorzettingsmacht' en 'de KRW en het tijdig halen van de doelen' in het licht van de Omgevingswet te plaatsen.

2.3 Doelgroep 2: Management

Bij management gaat het om leidinggeven aan (een deel van) de organisatie. De Omgevingswet vraagt van het management dat het stuurt op het gezamenlijk bereiken van de doelen van het bestuur. Het management moet medewerkers faciliteren, motiveren en inspireren om het hoogst haalbare resultaat uit zichzelf te halen en kansen te creëren. Hiervoor hebben de managers op hoofdlijnen kennis over de Omgevingswet nodig. Managers die financiële middelen toedelen, moeten bijvoorbeeld kunnen afwegen welke middelen nodig zijn. Onder deze groep vallen naast de directeur ook de teamleiders, afdelingshoofden en programmamanagers. Voor deze doelgroep zijn op hoofdlijnen de uitgangspunten, de kerninstrumenten en de beleidscyclus Omgevingswet belangrijk.

2.4 Doelgroep 3: Beleidsmedewerkers/planvormers

Met de komst van de Omgevingswet wordt de strategische ontwikkeling voor het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving één integraal traject. De strategische ontwikkeling draagt bij aan de visie van de fysieke leefomgeving door strategische (beleids-)projecten bijeen te houden. Deze bestaan uit fysieke en niet-fysieke projecten. Planologie, ruimtelijke visie, strategievorming en het vertalen daarvan in uitvoeringsbeleid en projecten draait om het verbinden van projecten, initiatieven en beleidsdoelstellingen. Daarmee draait het om het leggen van relaties tussen private en publieke actoren, stakeholders en belangengroepen, door middel van concepten en verhalen en het monitoren van doelstellingen. De Omgevingswet kent zes kerninstrumenten, te weten de omgevingsvisie, het programma, de algemene rijksregels, de decentrale regels, het projectbesluit en de omgevingsvergunning. Voor deze doelgroep zijn met name de omgevingsvisie, het programma en de rijks- en decentrale regels van belang. Deze doelgroep bestaat binnen de waterschappen uit verschillende beleidsmedewerkers (specialisaties) en planvormers intern (waterbeheerprogramma) en planvormers extern (gebiedscoördinatoren, regio-adviseurs en accountmanagers of (strategische) omgevingsmanagers en relatiemanagers). Beleidsmedewerkers houden zich binnen het waterschap met diverse zaken bezig, onder andere waterkeringen, het waterbeheerprogramma (nu nog waterbeheerplan), of het beleid naar de gemeente toe (de watertoets). Ook de planvormers (intern en extern) rekenen we tot de beleidsmedewerkers. Planvormers kunnen zich bezig houden met omgevingsplannen van externe stakeholders. Er zijn ook planvormers die zich met eigen plannen van het waterschap bezig houden.

2.5 Doelgroep 4: Projectleiders

Medewerkers in de rol van projectleiding zijn verantwoordelijk voor de regie van aanvragen, beleidsprocessen en initiatieven. Van het eerste concept tot de formele besluitvorming. Gedurende dit hele proces bewaakt de medewerker de integraliteit door op het juiste moment de juiste expertises en disciplines binnen en buiten de organisatie te betrekken. Dit vereist het vermogen om mee te denken met initiatiefnemers en het bestuur. Ook is het belangrijk om goed te kunnen communiceren over de bedoelingen en doelstellingen van alle betrokken partijen. De projectleider heeft veel kennis over de Omgevingswet nodig, omdat hij in de uitvoering van projecten een sleutelpositie heeft. Dit vraagt om algemene kennis, maar ook om kennis over de verschillende kerninstrumenten, samenwerken en participatie.

De projectleider bestaat uit drie subdoelgroepen. De projectleiders van grote ruimtelijke projecten, de Projectleiders Implementatie Omgevingswet [PIO's] en de omgevingsmanagers/projectbeheerders. De omgevingsmanagers/projectbeheerders zijn bezig met de omgeving van het waterschap gebied. Het zijn daarmee ook een soort planvormers. Projectleiders grote ruimtelijke projecten zijn extern bezig, met projecten in het gebied en voor hen is vooral het projectbesluit van belang. De PIO's zijn procesbegeleiders naar de interne organisatie toe. Hun werkzaamheden hebben een ander karakter, daarom vormen zij een subdoelgroep.

2.6 Doelgroep 5: Juristen

Onder de Omgevingswet krijgt specialistisch advies wat bijvoorbeeld de juristen verlenen, eerder in het traject een meer prominente rol. Er zijn verschillende juristen werkzaam binnen het waterschap. Zij schrijven de regels. Daarom moeten zij een uitgebreidere kennis van de Omgevingswet hebben. Deze regels worden opgenomen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet [DSO] en moeten aan een standaard voldoen. Daarom is het van belang dat de jurist kan communiceren met de ICT'er. Zij moeten elkaars taal spreken. Voor de juristen zijn alle zes de kerninstrumenten belangrijk, maar vooral de rijks- en decentrale regels, het projectbesluit en de omgevingsvergunning.

2.7 Doelgroep 6: Vergunningverleners

De vergunningverlener houdt zich bezig met en adviseert over vergunningen waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid. De plantoetsers vallen ook binnen deze doelgroep. De Omgevingswet vermindert mogelijk het aantal vergunningsplichten. De gevolgen voor de vergunningverlener verschillen per waterschap, want ze zijn afhankelijk van de keuzes die het bestuur maakt. De vergunningverlener adviseert hierover. De manier van toetsen verschuift van normgericht naar doelgericht. Een goede afstemming met collega's en bestuur is hierbij van groot belang. Goede politieke sensitiviteit wordt belangrijker voor de vergunningverlener. Hij heeft de taak eenduidigheid van beoordeling van aanvragen te bewaken. Dit doet hij door intern en integraal overleg en bekendheid met precedentes. De vergunningverlener informeert de aanvrager doorlopend over de procedure. Het werk van de vergunningverlener zal veranderen naar een meer beleidsmatige bijdrage en minder toetsing aan wet en regelgeving. Ook zal samengewerkt moeten worden met ander bevoegd gezag in vergunningen met samenloop. Voor de vergunningverlener zijn vooral de kerninstrumenten rijks- en decentrale regels en de omgevingsvergunning belangrijk.

2.8 Doelgroep 7: Toezichthouders/handhavers/opsporingsambtenaren

Een goede afstemming met collega's, andere handhavingspartners en het bestuur is belangrijk. Toezicht & handhaving heeft een adviserende en controlerende taak, werkt ook preventief en spreekt initiatiefnemers aan op naleefgedrag. In het kader van transparantie en verantwoording moet toezicht & handhaving elke stap vastleggen en motiveren. Deze doelgroep bestaat uit de toezichthouders, de handhavers en de opsporingsambtenaren. Zij zien toe op het handhaven van de regels. Door toezien op naleving, doelstellingen te monitoren en handhavend op te treden, leveren zij een bijdrage aan de veiligheid en leefbaarheid van de leefomgeving. Daarom moeten zij weten welke veranderingen de Omgevingswet met zich mee brengt. Ook wordt het waterschap bevoegd gezag van nieuwe wet- en regelgeving en in het bijzonder waterkwaliteit op grond van de waterschapsverordening. Hier moet deze doelgroep goed van op de hoogte zijn. Voor deze doelgroep zijn met name de rijks- en decentrale regels, het projectbesluit en de omgevingsvergunning van belang.

2.9 Doelgroep 8: Beheerders

De gebiedsbeheerders en medewerkers beheer en onderhoud bestaan uit beheerders die meer met de toekomst bezig zijn, zoals regiobeheerders, en beheerders die meer bezig zijn met het dagelijks werk buiten, meer in de rol van toezichthouders. Ook de assetmanagers vallen binnen deze doelgroep. De beheerders hebben regelmatig contact met burgers, en krijgen dan vragen over het werk van het waterschap en waarom dingen wel en niet mogen. Om deze vragen goed te kunnen beantwoorden, is kennis van de Omgevingswet noodzakelijk. Voor deze doelgroep zijn met name de kerninstrumenten rijks- en decentrale regels, het projectbesluit en de omgevingsvergunning van belang.

2.10 Doelgroep 9: ICT'ers

De ICT'ers, databeheerders en informatieprofessionals zullen ervoor moeten zorgen dat het DSO voor hun waterschap draait. Daarom moeten zij zowel op hoofdlijnen weten waar de Omgevingswet om gaat, alsmede welke veranderingen het DSO met zich mee brengt en hoe zij dit stapsgewijs kunnen implementeren. Een subdoelgroep is de Geo-specialist. Omdat het DSO is opgebouwd als een kaart, waar per locatie te vinden is welke regels van toepassing zijn, is hun expertise nodig bij het bouwen van het DSO. Voor deze doelgroep is met name de decentrale regelgeving en in het bijzonder de waterschapsverordening van belang. Ook de samenhang met de andere kerninstrumenten is belangrijk, omdat visuele digitale weergaves in het DSO zich niet beperken tot de waterschapsverordening.

2.11 Doelgroep 10: Bedrijfsvoering

In deze brede doelgroep zitten de medewerkers van de klantcontactcentra, HRM, financiën, archief en communicatie. Medewerkers van klantcontactcentra komen als eerst in contact met vragen van buiten het waterschap en moeten deze vragen goed verwijzen naar de juiste personen in de organisatie. Zij moeten een basale basiskennis hebben van de Omgevingswet. Een subdoelgroep zijn de HR- en communicatie adviseurs. De HR-adviseurs moeten met name kunnen inschatten en aanvoelen waar de opleidingsbehoefte van de medewerkers ligt. Zij hebben naast de basale kennis van de Omgevingswet ook een rol in het overbrengen van participatie en anders werken in de organisatie. Zij zullen intern en extern moeten kunnen informeren over veranderingen en mijlpalen en moeten de personele impact van de Omgevingswet goed kunnen inschatten en kunnen borgen in de organisatie.

2.12 Doelgroep 11: Specialisten

Specialisten binnen het waterschap hebben de rol om specialistische kennis en ervaring toe te voegen aan projecten, waardoor het eindresultaat kwalitatief verbetert. Specialistisch advies is ondersteunend aan de andere rollen in het proces. Hierbij hoort ook het monitoren van juridische en financiële kaders. Onder de Omgevingswet krijgt specialistisch advies eerder in het traject een meer prominente rol. Medewerkers in deze rol zijn zeer goed in staat om ideeën te vertalen naar beleid en kunnen dit zowel schriftelijk als mondeling helder verwoorden. Digitaal kunnen werken en anderen adviseren over mogelijkheden op dit gebied is voor deze medewerkers van groot belang. Er werken verschillende specialisten bij het waterschap, denk aan specialisten op het gebied van bodem, waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterveiligheid en ecologie. Voor deze doelgroep zijn op hoofdlijnen alle zes de kerninstrumenten van belang naar werking en in onderlinge samenhang. Ook de rijks- en decentrale regels, en afhankelijk van het specialisme, ook de andere kerninstrumenten zoals het projectbesluit en de omgevingsvergunning.

2.13 Inschatting aantallen per doelgroep

Voor het vormgeven van een opleidingstraject is het van belang om een beeld te hebben van de grootte van de doelgroepen. Hiervoor is aan de deelnemers van de regiobijeenkomsten gevraagd om een inschatting te geven van het aantal medewerkers bij hun eigen waterschap in een (sub)doelgroep. Op basis van deze aantallen is een inschatting gemaakt van de totale doelgroep. Deze aantallen staan in onderstaande tabel. De doelgroepen zijn genummerd. In de het vervolg van dit rapport wordt naar de diverse doelgroepen verwezen met behulp van deze nummering.

Doelgroep:		Gemiddeld per waterschap:	Totaal:
1	Bestuur:		
1.1	Algemeen bestuur	25	500
1.2	Dagelijks bestuur	5	100
1.3	Voorzitter	1	21
2	Management (inclusief directie, teamleiders, afdelingshoofden en programmamanagers)	25	500
3	Beleidsmedewerkers/planvormers:		
3.1	Beleidsmedewerkers (specialisaties)	20	400
3.2	Planvormers intern (bijvoorbeeld waterbeheerprogramma)	4	90
3.3	Planvormers extern (gebiedscoördinatoren, regioadviseurs, accountmanagers, (strategische) omgevingsmanagers en relatiemanagers)	8	175
4	Projectleiders:		
4.1	Projectleiders grote ruimtelijke projecten	8	175
4.2	Projectleiders Implementatie Omgevingswet	1	21
4.3	Omgevingsmanagers en projectbeheerders	3	60
5	Juristen	8	175
6	Vergunningverleners (inclusief plantoetsers)	12	250
7	Toezichthouders/handhavers/opsporingsambtenaren:		
7.1	Toezichthouders	8	175
7.2	Handhavers en opsporingsambtenaren	8	175
8	Beheerders (gebiedsbeheerders, assetmanagers en medewerkers onderhoud)	50	1000
9	ICT'ers:		
9.1	ICT'ers (databeheerders en informatieprofessionals)	8	175
9.2	Geo-specialisten	5	100
10	Bedrijfsvoering:		
10.1	Bedrijfsvoering (klantcontactcentra, HRM, financiën, archief en communicatie)	30	600
10.2	Communicatieadviseurs, HR-adviseurs	8	175
11	Specialisten (bodem, waterkwaliteit, waterkwantiteit, waterveiligheid, ecologie)	24	500
		Totaal:	5367

Tabel 1: De doelgroepen en subdoelgroepen van de Routekaart en de aantallen per (sub)doelgroep (schatting)

3. Thema's

De belangrijkste kennis die de medewerker van de waterschappen straks moeten hebben van de Omgevingswet is samengevat in zes thema's. Deze thema's zijn:

- A Algemene kennis Omgevingswet
- B Digitalisering
- C Invoeringsspoor
- D Hoofdspoor 6 kerninstrumenten
- E Samenwerken
- F Reguleren van lozingen

Letter:	Thema:	Aantal leerdoelen	1. Bestuur	2. Management	3. Beleidsmedewerkers/ planvormers	4. Projectleiders	5. Juristen	6. Vergunningverleners	7. Toezichthouders /handhavers/ boa's	8. Beheerders	9. ICT'ers	10. Bedrijfsvoering	11. Specialisten
A	Algemene kennis Omgevingswet	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
B	Digitalisering	15			6		8	4	3		8		
C	Invoeringsspoor	5	1	2	4		5	5	5	4	1		
D	Hoofdspoor 6 kerninstrumenten:												
	D1 Omgevingsvisie	6	6		6	6		4	4				
	D2 Programma	14	8	9	13		9			3			3
	D3 Algemene Rijksregels	19	1	1	6	2	18	13	12	2			
	D4 Decentrale regels	10	3	2	6	4	8	8	6	2	2	2	2
	D5 Projectbesluit	12	2	1	1	11	9	2	7				
	D6 Omgevingsvergunning	7	1	1	1	2	3	6	1	1			1
E	Samenwerken												
	E1 samenwerken met andere partijen	14	3	6	6	2	6	7	3				
	E2 interne samenwerking	2	1		1	1	1	1	1	1			1
	E3 participatie	13	5	4	8	6	5	3	1			4	
F	Reguleren van lozingen	13			3		9	11	13	7			3

Tabel 2: De zes thema's uit de Routekaart, en de doelgroepen die er kennis van moeten hebben

Omdat de kennis over de zes kerninstrumenten heel versnipperd verdeeld is over de verschillende doelgroepen is ervoor gekozen om binnen thema D met sub-thema's te werken. Ook in thema E is met sub-thema's gewerkt, omdat de onderwerpen daar erg divers zijn. Daarnaast is in tabel 2 weergegeven welke doelgroepen kennis van leerdoelen van de verschillende thema's moeten hebben. In de volgende paragrafen komt aan bod welke kennis dit precies is. In tabel 2 is per doelgroep (1 tot en met 11) weergegeven hoeveel leerdoelen per thema voor de doelgroep relevant zijn. Hierdoor is in de tabel in een oogopslag te zien welke doelgroepen de grootste kennisbehoefte hebben en wat de belangrijkste thema's zijn.

3.1 Thema A: Algemene kennis Omgevingswet

Dit thema omvat de basiskennis die de medewerker van het waterschap van de Omgevingswet moet hebben. Denk aan kennis over de aanleiding en doelstelling van de wet, algemene uitgangspunten van de wet en samenhang met andere instrumenten. Deze kennis is belangrijk voor alle doelgroepen uit de Routekaart (zoals hierboven genoemd). De 12 leerdoelen bij dit thema gelden dus voor iedereen.

A Algemene Kennis Omgevingswet		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
A1	kan de aanleiding van de Omgevingswet benoemen	Alle
A2	kan uitleggen welke doelstellingen de Omgevingswet heeft	Alle
A3	kan benoemen welke wetten opgaan in de Omgevingswet	Alle
A4	kan de algemene uitgangspunten van de Omgevingswet benoemen	Alle
A5	kan op hoofdlijnen benoemen uit welke 6 kerninstrumenten de Omgevingswet bestaat	Alle
A6	kan de samenhang tussen de instrumenten beschrijven	Alle
A7	kan benoemen wat waar geregeld is en waar je de informatie kan vinden (waar wat in de Omgevingswet staat)	Alle
A8	kan uitleggen wat de belangrijkste veranderingen voor de waterschappen zijn (integraal en interdisciplinair werken, in- en extern meer afstemmen)	Alle
A9	kan op hoofdlijnen beschrijven wat het DSO is en waarom en op welke manier het gebruikt wordt	Alle
A10	kan uitleggen waarom het belangrijk is dat het DSO actueel gehouden wordt.	Alle
A11	Kan uitleggen welke andere organisaties bezig zijn met de invoering van de Omgevingswet en kan op hoofdlijnen beschrijven op welke manier zij met de Omgevingswet gaan werken	Alle
A12	Kan de ondersteunende instrumenten (omgevingswaarden, instructieregels, instructies, maatwerkregels) benoemen.	Alle

Tabel 3: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema A.

Aandachtspunten per doelgroep voor thema A:

Voor een aantal doelgroepen hebben we aandachtspunten geformuleerd. Deze aandachtspunten vormen samen met de leerdoelen de algemene kennis die deze doelgroepen over de Omgevingswet moeten hebben.

Doelgroep 1.1 Bestuurders: Algemeen bestuur

De nadruk ligt bij deze doelgroep op de eigen regie loslaten, alleen op hoofdlijnen sturen, mandatering, belang intern en extern communiceren.

Doelgroep 1.2 Bestuurders: Dagelijks bestuur

Nieuwe rolbepaling en in het bijzonder het afstemmen van taken en bevoegdheden met andere overheden met het oog op integraliteit, mandatering, belang intern en extern communiceren. Kerninstrumenten: vooral omgevingsvisie en programma.

Doelgroep 1.3 Bestuurders: Voorzitter

Mandatering en verandering bestuurlijke besluitvormingsprocessen en in het bijzonder het afstemmen van taken en bevoegdheden met andere overheden met het oog op integraliteit, belang intern en extern communiceren. Kerninstrumenten: vooral omgevingsvisie en programma. Dit kan ook een DB-lid zijn.

Doelgroep 2 Management:

Nieuwe rolbepaling, intern en extern communiceren, belang goed gebruik DSO uitdragen zorgen dat het nageleefd wordt.
Kerninstrumenten: 6 kerninstrumenten in samenhang bezien en inzetten.

Doelgroep 3.2 en 3.3 Beleidsmedewerkers/ Planvormers: Planvormers intern en extern

Nieuwe rolbepaling. Kerninstrumenten: omgevingsvisie, programma, rijks- en decentrale regelgeving en relatie met projectbesluit en omgevingsvergunning.

Doelgroep 4 Projectleiders:

Moeten volledig op de hoogte zijn en de consequenties overzien. Kerninstrument projectleiders ruimtelijke projecten: projectbesluit en in het bijzonder de veranderingen ten opzichte van het projectplan Waterwet.

Doelgroep 6 Vergunningverleners:

Anders samenwerken met gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat. Kerninstrumenten: rijks- en decentrale regels en omgevingsvergunning.

Doelgroep 7 Toezichthouders/handhavers/opsporingsambtenaren:

Afweging kunnen maken, daardoor goed weten wat er verandert voor de waterschappen en wat de samenhang tussen de instrumenten is. Vanwege het uitbreiden van de zorgplicht en minder vergunningen en algemene regels (deregulering), moet het toezicht meer focussen op zorgplicht.

Doelgroep 10.1 Bedrijfsvoering klantcontact:

Weten waar je in de organisatie moet zijn wanneer een vraag gesteld wordt.

Doelgroep 10.2 Bedrijfsvoering communicatieadviseurs:

Globaal op de hoogte zijn en intern en extern kunnen communiceren over veranderingen en mijlpalen.

Doelgroep 10.2 Bedrijfsvoering HR:

Naast hoofdlijnen, een inschatting kunnen maken voor de personele gevolgen van de Omgevingswet en het aanpassen van de opleidingsplannen.

Doelgroep 11 Specialisten:

De Omgevingswetgeving op hun specifieke taakgebied kennen voor alle zes de kerninstrumenten.

3.2 Thema B: Digitalisering

Bij Thema A is voor alle doelgroepen opgenomen dat zij moeten weten wat het DSO is en op welke manier het gebruikt wordt. Voor enkele doelgroepen is het van belang dat zij precies weten wat het DSO is, dit in de organisatie kunnen implementeren en ook de regels die in het DSO moeten komen kunnen aanpassen. Deze aanvullende leerdoelen zijn vooral van belang voor de juristen, ICT'ers en in sommige gevallen ook voor de beleidsmedewerkers en vergunningverleners en vormen thema B Digitalisering.

B Digitalisering		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
B1	kan benoemen uit welke verschillende bouwstenen (het Omgevingsloket, de lokale systemen van overheden, de infrastructuur en gegevens en documenten) het DSO bestaat en welke bestaande digitale voorzieningen het vervangt	5, 9
B2	kan uitleggen welke invloed het DSO heeft op de activiteiten van het waterschap	3, 5, 9
B3	kan benoemen hoe de organisatie zich kan voorbereiden op de nieuwe digitale manier van werken	5, 9
B4	kan vanuit informatiekundig en technisch oogpunt de inhoud van besluiten structureren en vastleggen in standaarden	9
B5	kan omgevingswetbesluiten vertalen naar toepasbare regels en beheren en beschikbaar stellen	3, 5, 6, 7, (9)
B6	kan lokale juridische regels omzetten naar toepasbare regels in gewone mensen taal	5
B7	kan uitleggen dat informatie in het DSO actueel moet zijn en moet voldoen aan de wet	5
B8	kan omgaan met technische incidenten	9
B9	kan software aan (laten) passen om die te kunnen koppelen met het DSO	9
B10	kan het DSO (omgevingsloket) in het dagelijkse werk gebruiken. (Denk aan het ontvangen van aanvragen en meldingen via het digitale stelsel en deze daarna beoordelen of de aanvraag binnen de geldende regels past)	3, 6, 7
B11	kan het Omgevingsloket gebruiken voor het opstellen, monitoren en evalueren van beleid	3
B12	kan het DSO doorgronden en de wet vinden in het systeem	3, 5
B13	kan uitleggen hoe de kaarten in het DSO werken	7
B14	kan benoemen dat het beleid gedigitaliseerd en bijgehouden moet worden in het DSO	3, 5, 6
B15	kan adviseren over de uitvoerbaarheid van het DSO.	6, 9

Tabel 4: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema B.

3.3 Thema C: Invoeringsspoor

Dit thema gaat over het invoeringsspoor, hieronder vallen onderwerpen als wet, besluit en regelgeving, de overgangsregeling, procedures, termijnen en participatie en de bruidsschat. Het is een klein thema, voor een select aantal doelgroepen.

C Invoeringsspoor		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
C1	kan uitleggen dat het invoeringsspoor de overgang regelt van de bestaande naar de nieuwe wet- en regelgeving	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8
C2	kan benoemen dat het invoeringsspoor bestaat uit de invoeringswet Omgevingswet, het invoeringsbesluit en de invoeringsregeling	3, 5, 6, 7, 8
C3	kan benoemen dat het invoeringsbesluit de vier AMvB's van de Omgevingswet wijzigt en enkele andere AMvB's, het zogenoemde overgangsrecht. En dat een onderdeel daarvan de bruidsschat is	5, 6, 7, 8
C4	kan benoemen dat het overgangsrecht bestaat uit het omgevingsplan, de waterschapsverordening, de vergunningen en wat de gevolgen voor het eigen waterschap zijn	3, 5, 6, 7, 8
C5	kan uitleggen wat de bruidsschat is en wat de gevolgen voor het eigen waterschap zijn.	3, 5, 6, 7, 8

Tabel 5: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema C.

Aandachtspunten per doelgroep voor thema C:

Voor een aantal doelgroepen en subdoelgroepen zijn aandachtspunt(en) geformuleerd, deze vormen samen met de leerdoelen de benodigde kennis over het Invoeringsspoor.

Doelgroep 1 Bestuurders:

Moeten de ambitie kunnen bepalen tijdens de overgangsperiode. Wat wil je als waterschap in termen van ambitie, snelheid en transitie?

Doelgroep 2 Management:

Moet dit thema op hoofdlijnen kennen en kunnen overbrengen en bepalen wat dit betekent voor de inzet van de middelen.

Doelgroep 3 Beleidsmedewerkers/ Planvormers:

Zij moeten een basiskennis van de overgangsperiode hebben, zodat ze weten welke thema's het raakt en kunnen bepalen wat voor hen relevant is. Hierbij moeten zij ook de systematiek kennen, waar je vanuit het invoeringsspoor kunt komen.

Doelgroep 4 Projectleiders:

Moeten vertrouwen op de kennis van de jurist en dat juristen het overgangsrecht en de gevolgen kennen.

Doelgroep 5 Juristen:

Moeten weten wat waar stond en waar je het nu kunt vinden in de nieuwe wetgeving. Procedures, termijnen en participatie moeten straks anders georganiseerd worden. Zij moeten weten wat er wel en niet in de bruidsschat staat en hoe dit gereguleerd moet worden.

Doelgroep 6 Vergunningverleners:

Moeten weten wat je waar kunt vinden van de overgangsregeling en wat voor wie geldt. Zij moeten namelijk de goede regels toe kunnen passen.

Doelgroep 7 Toezichthouders, handhavers en opsporingsambtenaren:

Moeten weten dat er een overgangstermijn is tot de nieuwe waterschapsverordening. Ook moeten zij de regels van de bruidsschat toe kunnen passen. Daarnaast moeten zij meedenken over het handhaafbaar maken van de regels en daarom betrokken zijn bij dat proces.

Doelgroep 9 ICT'ers:

Zij moeten de goede regels kunnen verwerken in het DSO en deze acties kunnen prioriteren. Daarom hebben zij een basiskennis van de overgangsregeling nodig.

Doelgroep 11 Specialisten:

Specialisten moeten voor hun specialisme weten wat het invoeringsspoor betekent voor hun praktijk van oud naar nieuw.

3.4 Thema D: Hoofdspoor de zes instrumenten

Dit thema bestaat uit de zes kerninstrumenten van de Omgevingswet; de omgevingsvisie, het programma, de algemene rijksregels, de decentrale regels, het projectbesluit en de omgevingsvergunning. Per doelgroep is er grote versnippering tussen de leerdoelen per kerninstrument. Daarom worden in deze paragraaf alle kerninstrumenten één voor één behandeld.

3.4.1 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is voor een beperkt aantal doelgroepen relevant, omdat waterschappen niet verplicht zijn een eigen Omgevingsvisie te maken. Het is wel belangrijk om ervoor te zorgen dat het waterbelang goed vertegenwoordigd is in de Omgevingsvisies van provincie en gemeente.

D1 Omgevingsvisie		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
D1.1	kan benoemen dat Rijk, gemeenten en provincies een omgevingsvisie moeten maken	1, 3, 4, 6, 7
D1.2	kan uitleggen dat het belangrijk is dat waterbeheer een goede plek krijgt in de omgevingsvisie van de gemeenten en provincies	1, 3, 4, 6, 7
D1.3	kan uitleggen wat de meerwaarde van water is in de omgeving	1, 3, 4, 6, 7
D1.4	kan benoemen op welke manier het waterschap invloed kan uitoefenen en ervoor kan zorgen dat het waterbelang goed opgenomen wordt in de omgevingsvisie	1, 3, 4, 6, 7
D1.5	kan uitleggen wat de voor- en nadelen zijn van het maken van een eigen omgevingsvisie	1, 3, 4
D1.6	kan een onderbouwd besluit nemen om zelf wel of geen blauwe omgevingsvisie (BOVI) te maken.	1, 3, 4

Tabel 6: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema D1.

Aandachtspunten per doelgroep voor thema D1 Omgevingsvisie:

Voor een aantal doelgroepen en subdoelgroepen zijn aandachtspunten geformuleerd, deze zijn aanvullend op de leerdoelen.

Doelgroep 1.2 Bestuurders: Dagelijks bestuur

Moet weten welke gesprekken ze moeten voeren met wethouders om invloed uit te kunnen oefenen. Betekent ook dat ze zicht hebben op verbinding en bevoegdheden.

Doelgroep 2 Management:

Het Management stuurt erop dat zij zelf en medewerkers invloed uitoefenen op de omgevingsvisie van gemeenten, provincies en het Rijk.

Doelgroep 3.1 Beleidsmedewerkers specialisaties:

Onderkennen dat de omgevingsvisies mede bepalend zijn om het waterbeleid te borgen en handelen daarnaar.

Doelgroep 3.3 Beleidsmedewerkers/ Planvormers: Planvormers extern, gebiedscoördinatoren, regioadviseurs en accountmanagers:

Dragen zorg dat het waterbelang goed wordt opgenomen in de omgevingsvisies van Rijk, provincies en gemeenten.

Doelgroep 5 Juristen:

Kan als een Blauwe Omgevingsvisie (BOVI) gemaakt wordt uitleggen wat wettelijk wel en niet toegestaan is en weet hoe de BOVI doorwerkt in de verordening.

Doelgroep 6 Vergunningverleners, 7 Toezichthouders en handhavers en 8 Gebiedsbeheerders:

Kan de eigen waterdoelen benoemen en handelt daarnaar.

3.4.2 Programma

Ieder waterschap moet eens in de zes jaar een waterbeheerprogramma maken. Daarnaast heeft een waterschap de mogelijkheid om andere programma's te maken. Voor een beperkt aantal doelgroepen is het belangrijk om diepgaande kennis te hebben over dit instrument in de Omgevingswet.

D2 Programma		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
D2.1	kan uitleggen welke verschillende vormen programma's er zijn	1, 2, 3 5
D2.2	kan uitleggen hoe een programma eruit ziet en wat erin moet staan en kan koppelingen maken met het regionaal waterprogramma van de provincie	1, 2, 3, 5, 8, 11
D2.3	kan uitleggen dat bij een dreigende overschrijding van een omgevingswaarde een programma verplicht opgesteld moet worden	1, 2, 3, 5, 8, 11
D2.4	kan uitleggen dat het waterschap eens in de zes jaar een waterbeheerprogramma (WBP) moet maken	1, 2, 3, 5
D2.5	kan een visie formuleren op de breedte van het WBP (alleen de verplichte onderdelen of meer)	1, 2, 3
D2.6	kan uitleggen wat de relatie is tussen het WBP en het bestuursprogramma	1, 2, 3
D2.7	kan beslissen in welke gevallen het waterschap een vrijwillig programma opstelt	1, 2, 3
D2.8	kan de juiste mensen en middelen vrijmaken voor het opstellen van de programma's	2
D2.9	kan uitleggen wat de speelruimte van het waterschap is bij het opstellen van een programma	3, 5
D2.10	kan uitleggen wie de verschillende actoren zijn bij het opstellen van een programma	1, 3, 5
D2.11	kan uitleggen wat de belangrijkste juridische veranderingen zijn ten opzichte van vroeger	3, 5
D2.12	kan een bijdrage leveren aan het schrijven van een programma	3, 5, 8, 11
D2.13	kan uitleggen wie binnen de organisatie betrokken moeten worden bij het schrijven van het programma	2, 3.1, 3.3
D2.14	kan een programma schrijven dat voldoet aan de wettelijke eisen.	3.1, 3.3, 5

Tabel 7: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema D2.

3.4.3 Algemene Rijksregels

De Algemene Rijksregels staan in de Omgevingswet, de Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) bij de Omgevingswet en de Omgevingsregeling. Er zijn 4 AMvB's:

- In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan de algemene regels voor activiteiten.
- In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) staan de algemene regels over het bouwen, verbouwen, in stand houden gebruiken en slopen van bouwwerken.
- In het Omgevingsbesluit (Ob) staan algemene regels over procedures.
- En in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staan algemene regels die zich richten op overheden.

D3 Algemene Rijksregels		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
D3.a Bal (Besluit activiteiten leefomgeving)		
D3.1	kan op hoofdlijnen uitleggen welke veranderingen er optreden door de invoering van het Bal	5, 6, 7, 8
D3.2	Kan toetsen welke onderwerpen in het Bal missen en dit uitwerken in het beleid van het waterschap en dit actueel houden	5, 6, 7
D3.3	kan uitleggen welke veranderingen er optreden door de invoering van het Bal	5, 6, 7
D3.4	kan de regels en regels uit het Bal uitleggen en toepassen in het eigen werk	5, 6, 7
D3.5	kan benoemen wat de maatwerkmogelijkheden zijn.	5, 6, 7
D3.b Bbl (Besluit bouwwerken leefomgeving)		
D3.6	kan op hoofdlijnen uitleggen welke veranderingen er optreden door de invoering van het Bbl	5
D3.7	kan toetsen welke onderwerpen in het BBL missen en dit uitwerken in het beleid van het waterschap en dit actueel houden	5
D3.8	kan uitleggen aan welke vereisten het waterschap vanuit het Bbl moet voldoen	5
D3.9	Kan uitleggen wat het kader is en kan dit toepassen	5
D3.10	kan op hoofdlijnen uitleggen wat de Bbl inhoudt.	5
D3.c Ob (Omgevingsbesluit)		
D3.11	kan op hoofdlijnen uitleggen welke veranderingen er optreden door de invoering van het Ob	3, 4, 5, 6, 7, 8
D3.12	kan toetsen welke onderwerpen in het Ob missen en dit uitwerken in het beleid van het waterschap en dit actueel houden	5
D3.13	kan op hoofdlijnen uitleggen wat de Ob betekent	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
D3.14	kan de belangrijkste procedures uitleggen en toepassen in het werk.	5, 6, 7
D3.d Bkl (Besluit kwaliteit leefomgeving)		
D3.15	kan op hoofdlijnen uitleggen welke veranderingen er optreden door de invoering van het Bkl	3, 5, 6, 7
D3.16	kan toetsen welke onderwerpen in het BKL missen en dit uitwerken in het beleid van het waterschap en dit actueel houden	3, 5, 6, 7
D3.17	kan uitleggen welke veranderingen er optreden door de invoering van het Bkl	3, 5, 6, 7
D3.18	kan de regels en regels uit het Bkl uitleggen en toepassen in het eigen werk	3, 5, 6, 7
D3.19	kan benoemen wat de maatwerkmogelijkheden voor Bkl zijn.	6

Tabel 8: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema D3.

Aandachtspunten per doelgroep voor thema D3:

Voor een aantal doelgroepen en subdoelgroepen hebben we één of meer aandachtspunten geformuleerd.

Doelgroep 3 Beleidsmedewerkers:

De beleidsmedewerkers moeten de relatie leggen tussen de regels uit het Bal en het waterbeheerprogramma, deze regels moeten goed in het waterbeheerprogramma toegepast worden.

Doelgroep 6 Vergunningverleners:

De vergunningverleners moeten de beoordelingsregels uit het Bkl goed toepassen voor de wateractiviteiten in de omgevingsvergunning.

3.4.4 Decentrale regels

Ook bij het stellen van regels over activiteiten is decentrale beleidsvrijheid het uitgangspunt. Het wel of niet stellen van regels is in beginsel een keuze van decentrale overheden. Waterschappen stellen bijvoorbeeld regels over het lozen en onttrekken van water, deze regels staan in de waterschapsverordening.

D4 Decentrale regels		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
D4.1	kan uitleggen wat de waterschapsverordening is en wat de inhoud is	alle
D4.2	kan uitleggen wat de inhoud en de visie van de waterschapsverordening voor het werk betekenen	alle
D4.3	kan de regels uit de waterschapsverordening toepassen in het werk	3, 5, 6, 7
D4.4	kan de relevante aspecten aanpassen en invoeren in de DSO	5, 6, 7
D4.5	kan op basis van de visie van het waterschap de waterschapsverordening opstellen en maakt daarbij gebruik van de relevante kennis van collega's	3, 5, 6, 7
D4.6	kan op hoofdlijnen uitleggen hoe de nadeelcompensatieregeling werkt	4, 6, 7
D4.7	kan uitleggen hoe de nadeelcompensatie werkt en kan dit in detail toepassen	5
D4.8	kan op basis van leerdoel D4.1 een visie voor het waterschap formuleren	1
D4.9	kan op hoofdlijnen benoemen welke informatie uit de provinciale omgevingsverordening relevant is voor het waterschap	3, 5, 6
D4.10	kan op hoofdlijnen benoemen welke informatie uit het omgevingsplan relevant is voor het waterschap .	3, 4, 5, 6

Tabel 9: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema D4.

3.4.5 Projectbesluit

In het projectbesluit staat beschreven op welke manier het bevoegd gezag een bepaald project zal uitvoeren. De provincie, het Rijk of het waterschap kan hiermee het omgevingsplan aanpassen. In het projectbesluit staan in ieder geval hoe het project eruit zal zien, welke maatregelen en voorzieningen het bevoegd gezag zal nemen om het project te realiseren (dit kunnen permanente of tijdelijke maatregelen en voorzieningen zijn) en welke maatregelen het bevoegd gezag zal nemen om nadelige gevolgen voor de leefomgeving ongedaan te maken, te beperken of te compenseren (dat zijn maatregelen tijdens de uitvoering van het project, maar ook om een project in werking te hebben of in stand te houden).

D5 Projectbesluit		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
D5.1	kan benoemen wat het projectbesluit is en waarom het is opgenomen in de Omgevingswet	2, 3, 4
D5.2	kan benoemen hoe de projectprocedure eruit ziet en kan deze toepassen in een project	4, 6
D5.3	kan uitleggen wanneer een projectbesluit moet worden ingezet als instrument	4, 5
D5.4	kan uitleggen welke veranderingen het projectbesluit met zich meebrengt, in tegenstelling tot de huidige wetgeving	4, 5
D5.5	kan benoemen welke veranderingen in bevoegdheden het projectbesluit met zich meebrengt en welke invloed dit heeft op de bestuurlijke kaders	1, 4, 5
D5.6	kan benoemen hoe je met het projectbesluit zelf het omgevingsplan kunt wijzigen	1, 4, 5
D5.7	kan uitleggen welke veranderingen in bevoegdheden het projectbesluit met zich meebrengt en welke invloed dit heeft op de bestuurlijke kaders	4, 5
D5.8	kan uitleggen waar en hoe participatie aan bod komt in het projectbesluit	4, 5
D5.9	kan benoemen wanneer voor een projectbesluit gekozen wordt en wanneer voor vergunning eigen werk	4, 5, 6, 7
D5.10	kan benoemen dat het projectbesluit een handhavingstoets kan hebben	5, 7
D5.11	kan uitleggen dat er bij een integraal projectbesluit handhaving van andere overheden overgenomen wordt en kan de gevolgen hiervan inschatten	4, 5, 7
D5.12	Kan een projectbesluit opstellen.	4

Tabel 10: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema D5.

3.4.6 Omgevingsvergunning

Met een omgevingsvergunning kan het waterschap toestemming verlenen om één of meer activiteiten in de fysieke leefomgeving uit te voeren. De omgevingsvergunning komt in de plaats van de watervergunning. Door de opzet van de Omgevingswet, verandert er veel, vooral voor de vergunningverleners.

D6 Omgevingsvergunning		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
D6.1	kan op hoofdlijnen uitleggen wat de omgevingsvergunning is	4.3, 5, 6, 7, 8, 11
D6.2	kan benoemen wat noodzakelijke info is om vergunningen aan te vragen	4.3, 5, 6
D6.3	kan uitleggen dat er meer vergunningen afgegeven zullen worden in plaats van snel afwijzen	1.2, 2, 5, 6
D6.4	kan uitleggen hoe de procedure van het omgevingsvergunning werkt en kan de sectorale agenda daarin agenderen	3.3
D6.5	kan vergunningen coördineren en heeft inzicht in de rol die zij daarbij hebben	6
D6.6	kan benoemen hoe het omgevingsvergunning proces werkt en wat de veranderingen voor het waterschap zijn	6
D6.7	kan een omgevingsvergunning opstellen.	6

Tabel 11: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema D6.

3.4.7 Omgevingsregeling

De omgevingsregeling is de ministeriële regeling bij de Omgevingswet. Hier staan de regels voor het gebruik van de wet en de AMvB's in de praktijk. De omgevingsregeling valt niet onder de kerninstrumenten, maar voor een goede uitvoering van de kerninstrumenten is deze regeling wel van belang.

- Het Bestuur moet de inhoud van de omgevingsregeling kennen
- Management, beleidsmedewerkers, projectleiders, juristen en vergunningverleners, ICT'ers, bedrijfsvoering en specialisten moeten de inhoud op hoofdlijnen kennen.
- Toezichthouders, handhavers en opsporingsambtenaren, en de beheerders moeten weten of het waterschap of de gemeente iets handhaaft in een gebied.

3.5 Thema E: Samenwerken

In thema E komen een aantal kennisaspecten aan bod die samen gaan met de cultuurverandering en de (nieuwe) vaardigheden die nodig zijn met de komst van de Omgevingswet. Hier vallen onderwerpen onder als samenwerking met externe partijen en de één loket gedachte, interne samenwerking en participatie. Veel van de onderdelen zijn voor bijna alle doelgroepen relevant. Wel hebben de verschillende doelgroepen hun eigen nuances.

E Samenwerken		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
E.1 Samenwerking met andere partijen:		
E1.1	kan uitleggen wat het belang van een goede samenwerking tussen gemeente/ provincie en waterschap is, participatief netwerken	1,2, 3, 5
E1.2	kan uitleggen wat de één loket gedachte inhoudt	1, 2, 3, 5
E1.3	kan benoemen op welke manier beslissingen van gemeenten en provincies invloed hebben op het waterschap	1,2, 3, 5
E1.4	kan samen met maatschappelijke partners afspraken maken over doelen, mensen en middelen	2
E1.5	kan benoemen met welke externe partijen waterschappen samenwerken (inclusief Omgevingsdiensten)	2, 3, 4, 6, 7
E1.6	kan benoemen welke relevante initiatieven van andere partijen relevant zijn voor het waterschap en waar je dus op moet anticiperen/ in actie moet komen	3, 4, 5
E1.7	kan uitleggen welke gegevens vanuit de AVG en WPG gedeeld mogen worden met anderen en doet dat op een efficiënte manier	2, 3, 5, 6, 7
E1.8	kan instructieregels over samenwerken met andere partijen juist toepassen binnen het waterschap	5
E1.9	kan uitleggen hoe het vergunningverleningsproces verloopt onder de omgevingswet	6
E1.10	kan uitleggen welke rol de vergunningverlener kan spelen in het voortraject van het verlenen van een vergunning	6
E1.11	kan uitleggen welke gevolgen de ja mits gedachte heeft voor het verlenen van vergunningen	6
E1.12	kan bij een onvolledige vergunningaanvraag ervoor zorgen dat de aanvraag toch behandeld kan worden	6
E1.13	kan – waar nodig samen met andere partijen – een vergunning verlenen volgens de vereisten van de Omgevingswet	6
E1.14	kan uitleggen op welke manier bij toezichthouden en handhaven samengewerkt wordt met andere partijen.	7
E.2 Interne samenwerking:		
E2.1	kan het belang van meer sturen op hoofdlijnen en delegeren aan het dagelijkse bestuur uitleggen	1.1
E2.2	kan benoemen met welke functies/mensen samengewerkt kan worden en kent deze mensen.	3, 4, 5, 6, 7, 8, 11
E.3 Participatie:		
E3.1	kan uitleggen wat volgens de Omgevingswet moet en wat kan als het gaat om participatie, volgt de motivatieplicht.	1, 3, 5
E3.2	kan het participatieproces uitleggen	1, 2, 3
E3.3	kan een visie over participatie formuleren voor het waterschap	1, 2, 3
E3.4	kan uitleggen wat volgens de Omgevingswet moet en wat kan als het gaat om participatie en kan inschatten hoeveel tijd dit kost voor het waterschap (gebaseerd op de visie van het bestuur)	2, 5
E3.5	Kan benoemen wat het belang van participatie is volgens de Omgevingswet	1, 3, 4, 6, 10.2
E3.6	kan benoemen welke voordelen participatie heeft	1, 3, 4, 5, 6, 10.2
E3.7	kan uitleggen op welke manieren participatie vormgegeven kan worden	2, 3, 4, 5, 6, 10.2
E3.8	kan een onderbouwde keuze maken voor een vorm van participatie in een situatie	3, 4
E3.9	kan uitleggen hoe je alle betrokkenen bereikt/betrekt bij participatie	3, 4
E3.10	kan een onderbouwde keuze maken op basis van de participatieladder	4
E3.11	kan uitleggen wat de wettelijke vereisten rondom participatie zijn vanuit de Omgevingswet	5
E3.12	kan het participatiebeleid van het eigen waterschap toepassen in het werk	7
E3.13	kan participatie op een goede manier meenemen in de communicatie van het waterschap.	10.2

Tabel 12: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema E.

3.6 Thema F: Reguleren van lozingen

Dit thema gaat over de veranderingen in het reguleren van lozingen met de komst van de Omgevingswet. Denk aan het adviesrecht, aanwijzing vergunningsplichtige gevallen en de zorgplicht. Doelgroepen die met dit thema te maken krijgen zijn: 3 beleidsmedewerkers, 5 juristen, 6 vergunningverleners, 7 toezichthouders en handhavers en 11 specialisten. Dit thema valt onder de decentrale regels, maar wordt hier apart behandeld, omdat de scholingsopgave groot en specifiek is.

F Reguleren van lozingen		
Nr.	Leerdoel:	Doelgroep:
De medewerker van het waterschap...		
F1	kan benoemen voor welke lozingen het waterschap met de komst van de Omgevingswet bevoegd gezag is	5, 6, 7, 8
F2	kan uitleggen dat een waterschapsverordening aangepast kan worden voor het reguleren van lozingen zodat bijvoorbeeld de doelstellingen uit de KRW beter gehaald kunnen worden	5, 6, 7, 8
F3	kan op basis van de kwaliteit van het eigen watersysteem bepalen of aanscherping van de regels noodzakelijk is	5, 6, 7, 8
F4	kan besluiten of de waterschapsverordening voor het reguleren van lozingen aangepast wordt of dat gehouden wordt wat er is (bruidsschat)	5, 6, 7, 8
F5	kan uitleggen wat waarvoor het waterschap bevoegd is en wat decentraal geregeld mag worden	3, 5, 6, 7, 8
F6	kan op basis van de keuze van het bestuur een juridisch goede waterschapsverordening opstellen	3, 5, 6, 7
F7	kan benoemen welke regels voor het reguleren van lozingen centraal geregeld zijn in het Bal	3, 5, 6, 7, 11
F8	kan uitleggen wat waarvoor het waterschap bevoegd is en wat decentraal geregeld mag worden	5, 6, 7, 11
F9	kan op basis van de keuze van het bestuur meeschrijven aan een juridisch goede waterschapsverordening	5, 6, 7, 11
F10	kan een vergunningaanvraag toetsen aan de regels uit de waterschapsverordening en het Bal en kan op basis van de waterschapsverordening een goede vergunning/maatwerkvoorschrift maken	6, 7
F11	kan burgers met een initiatief adviseren over de te volgen procedure	6, 7
F12	kan de regels uit de waterschapsverordening en het Bal toepassen en handhaven	7, 8
F13	kan vanuit de minder concrete normen vanuit de zorgplicht beredeneren wat de norm is waarop gehandhaafd moet worden.	7, 8

Tabel 13: De leerdoelen en hun doelgroepen bij thema F.

4. Toolbox

Tijdens de interviews en de regiosessies is geïnventariseerd welke succesvolle opleidingsinitiatieven de waterschappen gebruiken en implementeren om de kennis over de Omgevingswet op peil te brengen. Het gaat hierbij om opleidingsinitiatieven in de breedste zin van het woord. Het gaat niet alleen om een opleiding in de vorm van een klassikale bijeenkomst, maar ook om vormen als: pilot projecten, video's, werksessies, cases, serious games en dergelijke. Alle mogelijke vormen die bijdragen aan het vergroten van de kennis over de Omgevingswet.

Er zijn twee vragen gesteld, namelijk:

1. Welke initiatieven ken je die waterschappen nu nemen en bij welke thema's en doelgroepen passen die? Deze initiatieven kunnen als inspiratie dienen voor andere waterschappen.
2. Welke initiatieven ken je die waterschappen na oktober 2019 nemen, en bij welke thema's en doelgroepen passen die? Deze initiatieven kunnen als inspiratie dienen en mogelijk kunnen waterschappen bij elkaar aansluiten.

De lijst die is samengesteld is niet volledig, maar geeft voorbeelden van verschillende opleidingsinitiatieven die ondernomen zijn of gaan worden om de kennis van de Omgevingswet te implementeren. Deze Toolbox is bedoeld ter inspiratie en is vormgegeven als Excel bestand: Toolbox. Met een klik op de link onderaan deze pagina opent deze tabel zich.

In de Toolbox wordt per initiatief een beschrijving van het initiatief gegeven. Daarnaast is terug te vinden voor welke doelgroepen dit initiatief ingezet kan worden en welke thema's uit de Routekaart passen bij dit initiatief. Ten slotte is voor ieder initiatief aangegeven waar of bij wie meer informatie verkregen kan worden. Met de filters in de tabel kan op deze onderdelen een selectie gemaakt worden.

5. Vervolg op Routekaart Opleidingen Omgevingswet & Toolbox

In de Routekaart is weergegeven welke kennis de verschillende doelgroepen moeten hebben over de Omgevingswet. Dit is vormgegeven in de vorm van leerdoelen per doelgroep en per thema. Sommige thema's en leerdoelen zijn voor alle doelgroepen relevant, een groot deel van de thema's voor een beperkt aantal doelgroepen. In de Toolbox staan mogelijkheden over de vorm van de scholing (het hoe). Op basis van de Routekaart en de Toolbox kan ieder waterschap zijn eigen opleidingsplan maken voor de implementatie van de benodigde kennis over de Omgevingswet. De inhoud van dit opleidingsplan is onder andere afhankelijk van de al aanwezige kennis over de Omgevingswet bij de verschillende doelgroepen, de keuzes van het bestuur en het ambitieniveau van het waterschap. De opleidingsbehoefte is groot, omdat veel verschillende doelgroepen kennis over de Omgevingswet nodig hebben. Dit hoofdstuk beschrijft hoe hier een invulling aan gegeven kan worden.

5.1 Algemene kennis

Binnen de waterschappen moeten ongeveer 5000 medewerkers opgeleid worden. Zij zijn allemaal werkzaam in een functie die onder één van de elf hoofddoelgroepen valt. Iedereen heeft algemene kennis over de Omgevingswet nodig. Dit betreft meer dan 5000 medewerkers, het is daarom handig om hier een goede e-learning module voor te ontwikkelen die voor alle doelgroepen geschikt is, en deze kennis als instapkennis voor het vervolg te gebruiken. Er is al veel informatie en er zijn veel initiatieven beschikbaar die hiervoor gebruikt kunnen worden. Het is erg belangrijk dat de inhoud van deze e-learning direct aansluit op de werkzaamheden van het waterschap, en niet te algemeen is.

5.2 Urgentie in doelgroepen

In de tabel hieronder is te zien hoe groot de opleidingsbehoefte per doelgroep is, gemeten in aantal leerdoelen. Urgentie en grootte zijn niet altijd identiek.

De *belangrijkste* doelgroepen die opgeleid moeten worden zijn:

- 5. Juristen
- 6. Vergunningverleners
- 3. Beleidsmedewerkers/planvormers
- 7. Toezichthouders, handhavers en opsporingsambtenaren
- 4. Projectleiders
- 1. Bestuurders

De meest *urgente* doelgroepen zijn echter:

- 5. Juristen
- 6. Vergunningverleners
- 7. Toezichthouders, handhavers en opsporingsambtenaren
- 3. Beleidsmedewerkers/planvormers
- 9. ICT'ers

Omdat deze doelgroepen een grote rol spelen in het Invoeringsspoor en in de inrichting van het DSO, is het belangrijk dat zij op tijd opgeleid worden. Ook de bestuurders zijn een belangrijke doelgroep om nu op te leiden, omdat zij keuzes moeten maken die gevolgen hebben voor de implementatie van de Omgevingswet en daarmee ook voor het scholingsplan.

De subdoelgroep PIO's moet natuurlijk ook alle kennis over de Omgevingswet hebben, maar omdat zij al intensief betrokken zijn bij de implementatie van de Omgevingswet, gaan we er hier vanuit dat deze doelgroep al over voldoende kennis beschikt en nu dus niet opgeleid hoeven te worden.

5.3 Doelgroep 1: Bestuurders

Het is raadzaam om een eendaagse cursus voor bestuurders te ontwikkelen, waaraan de bestuurders na het volgen van de e-learning module kunnen deelnemen. Centraal in deze cursusdag staan de omgevingsvisie, het programma en participatie, en de keuzes die door de bestuurder daarin gemaakt moeten worden. Nevendoelen van de cursus zijn onder andere het delen van ervaringen over de implementatie Omgevingswet en het netwerken. De Unie van Waterschappen zou een rol kunnen krijgen in de organisatie van deze cursusdag, bij de implementatie van de nieuwe normering Waterveiligheid was dit erg succesvol.

5.4 Doelgroep 5: Juristen

Deze doelgroep moet de inhoud van de Omgevingswet en de benodigde veranderingen tot in detail kennen. Dit vraagt om een combinatie van cursussen en andere vormen van kennis en ervaringen delen. De juristen kunnen hun collega's (beleidsmedewerkers, vergunningverleners en toezichthouders, handhavers & opsporingsambtenaars, projectleiders en specialisten) helpen en begeleiden bij de implementatie.

5.5 Doelgroepen 6: Vergunningverleners, 7: Toezichthouders, handhavers & opsporingsambtenaren, 3: Beleidsmedewerkers en 11: Specialisten

Voor deze doelgroepen adviseren we om waar mogelijk en waar relevant gezamenlijk op te leiden, zodat iedereen over dezelfde kennis beschikt en de interne samenwerking ook gelijk bevordert wordt. De scholing kan het beste ingericht worden per thema waar aan gewerkt wordt; dit zijn bijvoorbeeld de verschillende kerninstrumenten. Kern van de scholing is het gezamenlijk werken aan casussen en praktijkvoorbeelden, bijvoorbeeld in de vorm van pilot projecten of games. Doelgroepen die ook veel contact hebben met bijvoorbeeld gemeenten en provincies, kunnen ook met die collega's geschoold worden, in het belang van de externe samenwerking.

5.6 Doelgroep 9: ICT'ers

De ict'ers spelen een belangrijke rol tijdens de invoering van de Omgevingswet en de inrichting van het DSO. Zij kunnen een basiscursus Omgevingswet volgen, maar daarnaast is het belangrijk dat juristen en ICT'ers veel contact met elkaar hebben. Laat hen bijvoorbeeld doelgericht samenwerken in een pilotproject in de geest van de Omgevingswet.

5.7 Overige doelgroepen

Voor de overige doelgroepen is de scholingsbehoefte kleiner. De doelgroepen 2. management en 10. bedrijfsvoering moeten vooral de hoofdlijnen kennen en daarnaast de impact op de organisatie in kunnen schatten, zodat voldoende mensen en middelen beschikbaar zijn voor een goede implementatie. Medewerkers klantcontact moeten vooral weten hoe de interne procedures zijn en waar vragen naartoe moeten. Het kan handig zijn om deze medewerkers als waterschappen gezamenlijk te scholen, zodat kennis en ervaringen gedeeld kunnen worden.

5.8 Vervolg

Om tot een goed intern opleidingsplan te komen, kunnen de volgende vervolgstappen genomen worden:

1. Bedenk als waterschap welke scholing je gezamenlijk op wil pakken (of regionaal) en welke individueel.
2. Inventariseer wat het uitgangspunt is van de verschillende doelgroepen van jouw waterschap. Welke kennis hebben zij al en welke kennis moeten zij nog vergaren?
3. Stel vast welke doelgroepen je als eerste wil opleiden.
4. Denk na over de geschikte vorm, deze is afhankelijk van de grootte van de doelgroep, de leerdoelen en de voorkeur van de deelnemers.
5. Organiseer de scholing of koop deze in.

6. Advies en aanvulling

Uit de interviews en regiosessies zijn een aantal aandachtspunten gekomen die geen plek hebben gekregen in de Routekaart, maar die wel belangrijk zijn om de Omgevingswet succesvol te implementeren. Deze aandachtspunten worden in dit hoofdstuk beschreven. Er zijn adviespunten en aanvullingen voor de doelgroepen, thema's, de Toolbox, de voorbeeld scholing en daarnaast worden er nog enkele didactische randvoorwaarden beschreven.

6.1 De doelgroepen (wie)

- De doelgroep afvalwaterzuiveraars ontbreekt in de routekaart. De verwachting is dat de invoering van de Omgevingswet tot weinig veranderingen in het werk leidt, wellicht is bespreken tijdens het werkoverleg voldoende.
- Meer toezichthouders en minder vergunningverleners zou een gevolg van de invoering van de Omgevingswet kunnen zijn.
- Plantoetsers krijgen te maken met procedurele veranderingen in de weging van het waterbelang. Deze doelgroep staat verder niet in de Routekaart uitgewerkt. De Omgevingswet daagt uit om vroeger betrokken te zijn bij de initiatieven van de gemeenten.
- In één van de regiosessies zijn de jeugdbestuurders ook genoemd als mogelijke doelgroep.
- Bekijk goed wat voor jou HR- en communicatiemensen geldt. Moeten zij apart en extra opgeleid worden of niet? Wat hebben zij nodig?

6.2 Thema's (wat)

- Thema E (Samenwerking met andere partijen) is een kritische succesfactor in de invoering van de Omgevingswet. Hier moet dus voldoende aandacht aan besteed worden
- Daarnaast zijn de soft skills onmisbaar. De eerste versie van de deze Routekaart bevatte vijf belangrijk soft skills, te weten: van 'nee tenzij, naar ja mits', verschuiving van verantwoordelijkheid naar de initiatiefnemer, cultuurverandering, strategisch netwerken en interdisciplinair werken. De soft skills vallen buiten de scope van deze Routekaart, maar zijn zeker noodzakelijk voor een goede implementatie van de Omgevingswet. Voor de soft skills verwijzen we naar de Routekaart en Gereedschapskist Anders werken voor Waterschappen.
- Thema E Samenwerken hangt heel nauw samen met het beschrijven van de vaardigheden die nodig zijn om te werken in de geest van de Omgevingswet. In dit document beschrijven we alleen de benodigde kennis.
- De hoeveelheid kennis die nodig is om de Omgevingswet te implementeren, hangt vaak samen met de keuze van de bestuurders en het beleid van het eigen waterschap. Naast cursussen en opleidingen, moet daar binnen het waterschap veel aandacht aan besteed worden. De leerdoelen moeten in die gevallen vertaald worden naar het eigen waterschap beleid.

6.3 Toolbox (hoe)

- Er zijn al veel verschillende initiatieven ontwikkeld op het gebied van de Omgevingswet. Kijk en shop altijd eerst rond, zowel bij andere waterschappen als bij andere organisaties die bezig zijn de kennis over de Omgevingswet te implementeren. Juist ook voordat je gaat ontwikkelen en experimenteren. Kijk met elkaar mee en leer van elkaar.
- De Toolbox is een inventarisatie van opleidingsinitiatieven zoals die bekend waren op het moment van bevragen. Het kan zijn dat initiatieven nu veranderd zijn.
- Voor de doelgroep 6. Vergunningverleners, 7. Toezichthouders en handhavers is het belangrijk om de veranderingen zo concreet mogelijk te maken. Dit kan goed in de vorm van het uitwerken van casussen.
- Sluit aan bij bestaande initiatieven. Zorg dat dit opleidingsplan haakjes krijgt met bestaande opleidingsplannen. Zoals programma's rondom dienstverlening, participatie en ICT. Zie de Omgevingswet niet als een standalone opleidingsprogramma.

6.5 Didactische randvoorwaarden voor opleiden over de Omgevingswet voor waterschappen (hoe?)

- Besteed in de uitvoering van het opleidingsprogramma aandacht aan de bevordering van de intrinsieke motivatie van de medewerkers. Onder andere door het slim kiezen van vormen, stimuleren van de medewerkers en niet op laten leggen door management. Maak het opleidingsprogramma eigendom van de medewerkers zelf. Neem input van de medewerker mee door een sessie te organiseren. Laat het niet alleen een product van HR of Programmamanager zijn. Ga de organisatie in.
- Besteed aandacht aan de verschillende leerstijlen.
- Het is niet “one size fits all”. Iedere doelgroep heeft kennis op zijn eigen niveau en over zijn eigen onderwerp nodig. Dit kan leiden tot een andere aanpak per doelgroep.
- Zoek de verbinding tussen de PIO en HR. Een integrale samenwerking, ook in het opleiden van de mensen.
- Besteed aandacht aan de transfer van de opleidingsinitiatieven. Hoe zorg je ervoor dat na een project/training/initiatief het geleerde blijft hangen en toegepast wordt in de praktijk.